

ВІКТОРІЯ СИДОРЕНКО, АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

**РОЗВИТОК
ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
«29» червня 2021 року протокол № 5

Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
від 30 червня 2021 року № 01-01/48 О.Д.

Директорка В.В. Сидоренко

**РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)
ОСВІТИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 01 Освіта

*Категорія: педагогічних працівників закладів професійної
(професійно-технічної) освіти*

Біла Церква 2021

УДК 377.091.12

Рекомендовано до друку вченою радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (*протокол № 5 від 29.06.2021 р.*)

Експерти:

Мандрагеля Володимир Андрійович, професор кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, доктор філософських наук, професор;

Ковальчук Василь Іванович, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, професор.

Експерти-ключові стейкхолдери:

Масліч Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, заступник директора з навчально-методичної роботи ДПТНЗ "Вінницьке вище професійне училище сфери послуг";

Мартинюк Наталя Вікторівна, директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Черкаській області

Автори-розробники:

Сидоренко В.В., директорка Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти», докторка педагогічних наук, професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту;

Єрмоленко А.Б., завідувач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти», кандидат політичних наук, доцент

Розвиток лідерської компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах сталого розвитку: освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації / Вікторія Сидоренко, Андрій Єрмоленко. Біла Церква, 2021. 48 с.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти є нормативним документом для організації освітнього процесу для категорії слухачів «Педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти» за напрямом 01 Освіта, який розроблено на засадах компетентнісного, андрагогічного, особистісно-зорієнтованого, акмеологічного, системного тощо підходів, сучасних модульних технологій та принципів, на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Постанови кабінету Міністрів України «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (від 21 серпня 2019 р. № 800) та ін.

Програма містить комплекс освітніх компонентів, зокрема змістових модулів, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання (компетентностей), що дає право фахівцям на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації відповідно до суспільних та освітніх викликів, роботодавців і ключових стейкхолдерів. Програма передбачає 210 год., 7 ЄКТС-кредитів, результатом успішного опанування якої є розвиток або вдосконалення управлінської, лідерської, освітологічної, цифрової, нормативно-правової, працеохоронної, конфліктологічної, ціннісно-світоглядної, інклюзивної та інших компетентностей.

Роботодавці і ключові стейкхолдери безпосередньо та/або через свої об'єднання залучались до процесу періодичного перегляду Програми та інших процедур забезпечення її якості.

ЗМІСТ

ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	6
ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	7
РІВЕНЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	8
I. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ.....	8
II. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ.....	9
2.1. Функціональна спрямованість.....	9
2.2. Фокус.....	9
2.3. Орієнтація.....	9
2.4. Особливості, унікальність програми	10
2.5. Цільова група.....	12
2.6. Науково-методичне забезпечення.....	12
III. ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ І ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ.....	13
3.1. Професійні вимоги (компетенції)	13
3.2. Продовження навчання	14
IV. СТИЛЬ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ.....	14
4.1. Підходи до викладання і навчання	14
4.2. Система оцінювання.....	16
4.3. Документ, що видається за результатами навчання.....	17
V. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	17
5.1. Лідерська компетентність	17
5.2. Ключові компетентності.....	19
5.3. Загальнопрофесійні компетентності	20
5.4. Фахові компетентності	21
VI. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	23
6.1. Зміст і навчальні елементи Програми	26
6.2. Навчальний план Програми.....	30
6.3. Ключові слова.....	31
6.4. Список рекомендованих джерел.....	37

ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ) ПРОГРАМИ

Актуальність. Поточний момент трансформації вітчизняної системи освіти визначається низкою протиріч, які потребують вирішення. Нормативно-правове поле регулювання освітнього середовища ще не набуло завершеного стану та перебуває в процесі формування. Так відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року, ця сфера знаходиться у стані реформування. Одним із аспектів якої є компетентнісний розвиток педагогічних працівників сфери професійної освіти в системі післядипломної освіти у відповідності до поточних викликів та трансформацій вітчизняного соціокультурного простору.

В такій ситуації, коли суспільство і держава формують запит щодо якісної професійної освіти, а відповідно високого рівня професіоналізму педагогічних працівників, розвиток лідерської компетентності набуває ключового значення. В цьому контексті важливим вбачається розвиток лідерських якостей фахівців на різних етапах їх освітньо-професійної траєкторії. При цьому варто враховувати, що уміння прийняття компетентних рішень, навички самоорганізації та володіння лідерськими якостями є актуальним не лише для керівників, а й викладачів та інших категорій педагогічних працівників професійної освіти. Особливої актуальності навички лідерства педагогічних працівників набувають як необхідна умова досягнення якості освітніх організацій в мінливих умовах сьогодення, балансу між гнучкістю і стабільністю, творчістю та результативністю, тощо.

З урахуванням інноваційних освітніх викликів, запитів замовників освітніх послуг, роботодавців і ключових стейкхолдерів розроблено інноваційну компетентнісно-орієнтовану модель професійного розвитку керівника закладу професійної освіти – Школу лідерів професійної освіти.

Термін «leadership» (лідерство) є одним із найпопулярніших серед пошукових запитів на сайті Harvard Business Review (Гарвардська бізнес-школа). Понад 90 000 посилань видає пошук за цим словом у книжковому розділі Amazon. Коротка п'ятиденна програма Leadership for Senior Executives у Гарвардській бізнес-школі обійдеться слухачеві в \$13 000, \$2600 за навчальний день. Ці дані відображають реальний запит.

За даними Global Human Capital Trends 2017, 42% компаній називають «розвиток лідерства» дуже важливим. Лише 5% компаній вважають, що вони мають сильних лідерів у сфері цифрових технологій. Однак ознакою позитивних змін є те, що 72% респондентів розробляють або починають розробляти нові програми лідерства, орієнтовані на цифрове управління.

Провідна ідея підвищення кваліфікації за інноваційною компетентісно орієнтованою моделлю Школи лідерів професійної освіти на тему «» полягає в оновленні, удосконаленні, розвитку їхніх ключових, інтегрованих, загальнопрофесійних, професійних (фахових, предметних, посадових) компетентностей, компетентісного (професійного, особистісного, соціального) досвіду, особистісних інтересів, соціальних запитів і потреб держави щодо професіоналізму діяльності і професіоналізму особистості педагогів.

Основний задум полягає в модернізації підготовки керівних кадрів в освітніх моделях курсів підвищення кваліфікації та міжкурсого періоду відповідно до сучасних викликів інтернаціоналізації наукової та освітньої діяльності, технологічності у сфері освіти та науки. Для цього розроблено актуальні зміст і технології професійного розвитку керівника закладу професійної освіти, лідера для варіативних освітніх моделей підвищення кваліфікації, а також прогресивні методики для моніторингу результатів професійного розвитку. З цією метою була розроблена й успішно апробована під час навчання дана авторська освітньо-професійна програма **«Розвиток лідерської компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти в умовах сталого розвитку»**.

Освітньо-професійна програма (далі – Програма, ОПП) підвищення кваліфікації є нормативним документом для організації освітнього процесу категорії слухачів «Педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти» галузі знань 01 Освіта, за темою «Розвиток лідерської компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти в умовах сталого розвитку». Програму розроблено на засадах компетентісного, андрагогічного, особистісно-зорієнтованого, акмеологічного, системного та

інших підходів, сучасних освітніх технологій і принципів; на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікації», Постанови кабінету Міністрів України «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (від 21 серпня 2019 р. № 800), Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року (від 12 червня 2019 р. № 419-р), Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (затвердженого Вченою радою БІНПО, протокол № 5 від 27.11.2019 р.) та інших нормативно-правових актів.

Програма підвищення кваліфікації використовується в процесі: розроблення та коригування робочих навчальних програм для категорії слухачів – керівники, педагогічні працівники закладів професійної освіти; визначення профілів професійних компетентностей; визначення форм оцінювання результатів навчання; розроблення освітньо-професійних програм та науково-методичного забезпечення. ОПП встановлює:

- профілі лідерської, ключових, загальнопрофесійних та спеціальних компетентностей;
- вимоги до змісту підвищення кваліфікації на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів ПК, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, удосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок;
- вимоги до вибіркового складника підвищення кваліфікації;
- нормативні терміни навчання за різними формами навчання;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної освіти тощо.

Ця ОПП використовується в процесі: розроблення й коригування навчальних, робочих навчальних планів та робочих навчальних програм; визначення змісту підвищення кваліфікації відповідно до запиту, вибору форм та методів оцінювання освітніх результатів слухачів.

Підвищення кваліфікації за даною Програмою передбачає розвиток лідерської та інших компетентностей педагогічних працівників закладів П(ПТ)О на основі їх базової освіти, професійного та життєвого досвіду, в контексті соціокультурних трансформацій, вимог держави, запитів стейкхолдерів та потреб особистісного розвитку.

Програмою передбачено досягнення результатів навчання:

- професійні знання та знання законодавства, знання антикризового менеджменту, стратегічне бачення;

- особисті якості (комунікабельність, вміння слухати, чесність та етичність, вміння управляти людськими ресурсами, позитивність та відданість справі, аналітичні здібності, вміння мислити критично, креативність, гнучкість, амбітність, лідерство, стійкість до стресів, доброчесність);

- мотивація до безперервного професійного саморозвитку та самореалізації впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти;

- робота з командою та в команді;

- прагнення і вміння вести колектив за собою;

- професійність і креативність;

- орієнтація на результат, зокрема спроможність брати на себе відповідальність, прогнозовано та послідовно діяти відповідно до визначених цілей із метою досягнення очікуваних результатів, здатність до управління наявними ресурсами, ураховуючи потреби та пріоритети закладу освіти;

- управління людськими ресурсами (спроможність керівників дотримуватися послідовного стратегічного підходу до управління персоналом, відповідати за планування людських ресурсів, добір кадрів, розвиток їхньої спроможності та організацію діяльності на основі поточних та майбутніх потреб закладу освіти);

- ефективна комунікація – здатність до ефективного обміну інформацією як за горизонталлю, так і за вертикаллю, з метою досягнення розуміння та підтримки на шляху реалізації цілей;

- аналітичне мислення і стратегічне планування;

- усвідомлення відповідальності за управління людськими ресурсами тощо.

ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти може здійснюватися за очною, очно-дистанційною, дистанційною та заочною формами навчання. Загальна тривалість навчання складає – 210 год./ 7 кредитів ECTS.

РІВЕНЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Рівень освітньо-професійної програми визначається згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання

підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»¹, відповідно до частини шостої статті 59 Закону України «Про освіту» та відповідно до вимог 6 і 7 кваліфікаційних рівнів вищої освіти Національної рамки кваліфікацій.²

Результатом успішного опанування Програми є розвиток або вдосконалення управлінської, лідерської, андрагогічної, освітологічної, цифрової, нормативно-правової, працезохоронної, конфліктологічної, ціннісно-світоглядної, інклюзивної та інших компетентностей.

Зміст Програми підвищення кваліфікації орієнтований на реалізацію принципів і моделей відкритої освіти, відповідає європейським і світовим стандартам якості освіти. Програма містить комплекс освітніх компонентів, зокрема змістових модулів, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання (компетентностей), що дає право фахівцям на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації відповідно до суспільних та освітніх викликів, роботодавців і ключових стейкхолдерів.

За основу використовується опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

бакалавр - 6 рівню Національної рамки кваліфікацій та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти;
магістр - 7 рівню Національної рамки кваліфікацій та другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

<i>Рівень</i>	<i>Знання</i>	<i>Уміння/навички</i>	<i>Комунікація</i>	<i>Відповідальність і автономія</i>
б	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти

¹ Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>

² Про затвердження Національної рамки кваліфікацій {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 509 від 12.06.2019}: Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>

				організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
7	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

I. МЕТА. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Мета Освітньо-професійної програми	підготовка інноваційного типу лідера, який може створювати команди, підтримувати та розвивати культуру інновацій, успішно діяти в умовах цифрових трансформацій та змін, мати здібності керувати персоналом, володіти міждисциплінарними навичками.
Основні завдання:	<ul style="list-style-type: none"> отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів управлінської діяльності; удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, андрагогічних,

	<p>психологічних, цифрових та інших питань забезпечення ефективної управлінської діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розвиток та/або вдосконалення лідерської компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, формування лідерського потенціалу в умовах соціально-економічних трансформацій; • активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку педагогічних працівників.
--	--

II. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ

2.1 Функціональна спрямованість	особистісний розвиток і професійне зростання педагогічних працівників в контексті реформування професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення її якості
2.2 Фокус Програми	забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти шляхом компетентнісного розвитку педагогічних працівників
2.3 Орієнтація Програми	<p>спрямована на розвиток лідерської компетентності педагогічного працівника закладів П(ПТ)О, як основного фактору його успішної професійної реалізації та особистісного розвитку. А саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підготовку кваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців на засадах компетентнісного підходу, які розвинули лідерську компетентність відповідно до їхніх інтересів, здібностей, можливостей, потреб національної економіки та знаннєвого суспільства, із залученням до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг, шляхом державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти та взаємозв'язку з ринком праці; • безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти

	<p>професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти; • модернізацію освітнього середовища, що забезпечує інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість і відкритість освітнього процесу тощо.
<p>2.4 Особливості Програми. Її унікальність</p>	<p>Програма складається з шести модулів та містить комплекс освітніх компонентів, зокрема навчальні заняття, індивідуальні завдання, контрольних заходів тощо, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання (компетентностей), що дає право фахівцям на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації відповідно до суспільних та освітніх викликів, запитів роботодавців і ключових стейкхолдерів.</p> <p>Після її успішного опанування набуваються або вдосконалюються необхідні для ефективного виконання професійних завдань і функцій когнітивний, особистісний та операційно-діяльнісний компоненти лідерської та інших компетентностей педагогічного працівника.</p> <p><i>Варіативність освітньо-професійної програми</i> реалізовується через трансформацію та взаємодоповнюваність її змістових складників (тем, спецкурсів). Це дає можливість швидко реагувати на запити споживачів освітніх послуг та ключових стейкхолдерів, урахувати їхні здібності, професійні потреби, рівень розвитку лідерської компетентності та вибудовувати професійний розвиток фахівців за індивідуальною освітньою траєкторією.</p> <p>Роботодавці і ключові стейкхолдери безпосередньо та/або через свої об'єднання, за необхідності, залучаються до корегування Програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.</p>

Зміст Програми орієнтований на реалізацію принципів і моделей відкритої освіти, відповідає європейським і світовим стандартам якості освіти.

Освітній процес за ОП Програмою підвищення кваліфікації для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти зорієнтовано на *формування всебічно гармонійної особистості, здатної до безперервної освіти впродовж життя, професійного розвитку, постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, у різних галузях техніки, технологій, системах управління, організації праці в умовах ринкової економіки, розвитку інноваційно-інформаційного потенціалу держави, організовується з урахуванням можливостей сучасних цифрових, андрагогічних, акмеологічних тощо технологій навчання.*

Форма реалізації Програми визначається замовником освітніх послуг за погодженням керівництва інституту. Підвищення кваліфікації здійснюється за такими формами: *очна, заочна, дистанційна, змішана*. Передбачається самостійне оволодіння частиною матеріалу; оптимальне співвідношення форм навчального навантаження (аудиторних годин, дистанційного навчання в синхронному режимі, самостійної роботи тощо, визначається запитом замовника та специфікою цільової аудиторії). Навчальні модулі містять відповідні теми, що мають теоретичні та практичні навчальні матеріали й об'єднані за ознакою відповідності змісту, навчальній меті, завданням модуля.

Кінцевий результат підвищення кваліфікації – умотивовані активні здобувачі кваліфікацій, які прагнуть безперервного професійного розвитку, самореалізації і кар'єрного зростання:

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>цілісна особистість</i> (усебічно розвинена, здатна до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, розвитку професійної кар'єри, підприємництва та самозайнятості); • <i>фахівець</i> (конкурентоздатна та мобільна на ринку праці особистість, яка набуває ключових, професійних і загальнопрофесійних компетентностей відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб економіки та суспільства); • <i>відповідальний громадянин</i> (успішна особистість з активною громадянською позицією, морально-етичними якостями, відповідальна за результати власної діяльності задля сталого розвитку).
<p>2.5 Цільова група</p>	<p>всі категорії педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти: викладачі, педагоги професійного навчання, вихователі, майстри виробничого навчання, старші майстри, старші майстри виробничого навчання, інструктори виробничого навчання, асистенти викладача, асистенти майстра виробничого навчання, методисти, практичні психологи, соціальні педагоги, керівники фізичного виховання, керівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти, науково-методичних та навчально-методичних установ, їх заступники та інші працівники, діяльність яких пов'язана з організацією і забезпеченням навчально-виховного процесу.</p>
<p>2.6 Науково-методичне забезпечення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • стандарти вищої освіти; • навчальні плани; • робочі навчальні плани; • робочі навчальні програми з усіх модулів (тем, спецкурсів); • цифрові науково-методичні комплекси; • підручники і навчальні посібники за тематикою навчальних модулів;

	<ul style="list-style-type: none"> • наукові зарубіжні й вітчизняні друковані та електронні джерела з проблематики професійно-педагогічної діяльності старших майстрів; • матеріали інтерактивних лекцій, практичних занять (навчальних тренінгів), семінарів, тематичної дискусії, конференції з обміну досвідом; • списки рекомендованих джерел; • індивідуальні завдання для самостійної роботи слухачів; • завдання для самоконтролю; • методичні матеріали для педагогічних працівників з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання випускних робіт; • інші науково-методичні матеріали, які визначає кафедра та науково-педагогічні працівники тощо.
--	---

III. ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ (КОМПЕТЕНЦІЇ) І ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ

<p>3.1. Професійні вимоги (компетенції) педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти визначаються Національною рамкою кваліфікацій, посадовими інструкціями та іншими нормативно-правовими актами.</p>	<p>Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.</p>
	<p>Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.</p>
	<p>Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.</p>
	<p>Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p>

	<p>Здатність реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління, набувати професійного досвіду та досвіду лідерства як певних соціальних стосунків між членами групи, бути лідером.</p>
	<p>Постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру.</p>
	<p>Сприяти розвитку комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу.</p>
	<p>Володіти навичками аналізу інноваційного освітнього середовища.</p>
	<p>Вивчати індивідуальні особливості здобувачів освіти, дбати про розвиток їх здібностей.</p>
	<p>Забезпечувати дотримання вимог охорони праці і техніки безпеки.</p>
	<p>Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах.</p>
	<p>Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп.</p>
	<p>Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.</p>
<p>3.2 Продовження навчання</p>	<p>Програма передбачає можливість подальшого науково-методичного супроводу в міжтестастійний період, розширення та поглиблення професійних знань, умінь, навичок у системі неформальної та інформальної освіти. Співпраця в цей період обумовлюється можливістю укладання Угод про співпрацю між Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти і суб'єктами підвищення кваліфікації та наданням подальшої підтримки / супроводу засобами консультацій, проведенням спільних заходів, можливістю участі у наукових заходах, що організуються Інститутом, тощо.</p>

IV. СТИЛЬ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

1. Підходи до викладання і навчання	<p>Викладання і навчання на курсах підвищення кваліфікації орієнтовано на реалізацію принципів і моделей відкритої освіти, інтегруючи основні методологічні підходи і принципи освіти дорослих. Здійснюється на засадах компетентісного, андрагогічного, акмеологічного, аксіологічного, синергетичного, системного, коучингового, герменевтичного, праксеологічного та інших підходів.</p> <p>Освітній процес реалізовується на основі основних системоутворювальних принципів побудови відкритої освіти, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>сприяння сталому розвитку</i> суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти впродовж життя;• <i>людиноцентрованого навчання</i>, за якого освітній процес побудований з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей, професійних потреб, сензитивних періодів розвитку особистості;• <i>безперервності</i> – це принцип, що передбачає організацію систематизованого й цілеспрямованого розвитку ключових компетентностей для підвищення особистого потенціалу, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства шляхом формального, неформального та інформального навчання;• <i>системності</i> – сукупність взаємозв'язаних елементів, зокрема цілей, умов, чинників, організаційного, змістового, акметехнологічного, діагностичного й нормативно-правового забезпечення, що уможливорює послідовний, цілісний, логічно впорядкований і структурований, безперервний професійний розвиток;• <i>варіативності</i>, що передбачає комбінаційну гнучкість, можливість вибору параметрів, змісту, методів, джерел, термінів, темпу навчання за індивідуальною
--	---

освітньою траєкторією, що робить систему навчання ефективною, економічною і цікавою;

- *гнучкості і мобільності* – принцип полягає в розробленні змісту, варіативних планів і програм, параметрів навчання з урахуванням соціокультурних змін і вимог до підготовки конкурентоспроможного на ринку освітніх послуг фахівців;

- *випереджувального професійного розвитку*, що сприяє підвищенню освітньої і професійної кваліфікації та подальший професійний розвиток слухачів КПК відповідно до інноваційних суспільних і освітніх викликів, європейських і державних стандартів;

- *академічної доброчесності* як сукупності етичних принципів та визначених Законом України «Про вищу освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

- *академічної свободи* – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом;

- *раціонального поєднання самостійності і творчої активності*, за якого слухачі КПК моделюють й організують саморозвиток і самонавчання, обирають форми самостійної (підготовка до семінарських занять, лекцій і под.) та індивідуальної роботи;

- *індивідуалізації і диференціації* – принцип уможливорює планування і реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням професійного досвіду, можливостей, здібностей, індивідуального стилю професійно-педагогічної діяльності замовників освітніх послуг;

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>технологічності</i> – передбачає використання при навчанні в системі ефективних андрагогічних метатехнологій (інтерактивних, тренінгових, акмеологічних, ігротехнологій, психофізіологічних та ін.), методів і прийомів, форм активної взаємодії суб’єктів освітнього процесу; • <i>науково-методичного супроводу</i> – принцип полягає у безперервній підтримці творчих ініціатив, інновацій, ефективному науковому, інформаційному, предметно-методичному, професійно-кваліфікаційному забезпеченні процесу самовдосконалення й самореалізації, професійній мотивації до виконання професійних ролей і функцій; • <i>моніторингу якості</i>, що забезпечує можливість перманентного вимірювання й оцінювання професійної акмединаміки на всіх етапах навчання впродовж життя.
4.2 Система оцінювання	<p><i>Самоконтроль</i> призначено для самооцінювання слухачами ефективності особистої навчальної роботи щодо засвоєння змісту модулів (тем) ОПП. З цією метою в робочих навчальних програмах, навчально-методичних комплексах (навчальних посібниках тощо) для кожного модуля передбачаються завдання для самоконтролю.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> проводиться з метою визначення успішності підвищення кваліфікації слухачів та здійснюється у формі диференційованого заліку з оцінкою відповідно до шкали оцінювання. Проводиться у вигляді тестування (у сукупності – не більше 20 запитань) з оцінкою «зараховано» або «не зараховано» (за умови 60% правильно обраних відповідей зі 100% можливих). Шкала оцінювання визначається за допомогою трьох шкал: шкалою Європейської кредитно-накопичувальної системи (ECTS), національною шкалою та адаптованою шкалою Інституту (див. Таблиця 1)</p> <p><i>Оцінка результатів навчання</i> підвищення кваліфікації визначається як зараховано / не зараховано.</p>
3. Документ, що видається за результатами ОПП	<p>За умови успішного завершення навчання, педагогічний працівник отримує Свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка.</p>

	<p>Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку визначено Інститутом. Документ містить:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повне найменування суб'єкта; • тему (напрямок, найменування), обсяг у годинах та/або кредитах ЄКТС; • ПІБ особи, яка підвищила кваліфікацію; • опис досягнутих результатів навчання; • дату видачі та обліковий запис документа; <p>найменування посади, прізвище, ініціали особи, яка підписала документ від імені Інституту</p>
--	--

Таблиця 1

**Шкала оцінювання випускної роботи слухачів курсів
підвищення кваліфікації у БІНПО**

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Кількість балів
A	<i>Відмінно</i>	90-100
B	<i>Добре</i>	82-89
C		74-81
D	<i>Задовільно</i>	64-73
E		60-63
Fx	<i>Незадовільно з можливістю повторного складання за умови виконання певної додаткової роботи</i>	35-59

V. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

(ключові, спеціальні, загальні компетентності, спеціальні або фахові)

Програмні компетентності		
5.1	Лідерська компетентність	<p>здатність реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління, набувати професійного досвіду та досвіду лідерства як певних соціальних стосунків між членами групи, бути лідером. Вона є інтегрованою якістю особистості, яка складається із таких структурних компонентів: когнітивного (знання), операційно-діяльнісного (уміння та навички) та особистісного (якості особистості, загальні та специфічні риси лідера).</p>

		Лідерська компетентність виступає основою успішної діяльності сучасного фахівця у колективі, забезпечує професійну успішність особистості та прагнення до постійного саморозвитку і навчання.
	<i>Когнітивний компонент</i>	<i>знання:</i> сучасних теорій лідерства; психологічних особливостей лідерства; технологій командного управління; теоретичних основ ефективного лідерства; стилів управління; способів удосконалення власного стилю управління; практичних методів ефективного управління в умовах ризику та невизначеності; функціонального менеджменту; сутності емоцій та важливості управління ними в процесі взаємодії; сутності конфліктів та способів їх вирішення, мотивації особистості, делегування повноважень, комунікації – як способу впливу на оточуючих, відмінностей діалогу та дискусії; командоутворення та максимального розкриття особистісного потенціалу, тощо;
	<i>Операційно-діяльнісний компонент</i>	<i>уміння:</i> управляти собою, іншими, групою; працювати з носіями різних стилів менеджменту та налагоджувати їх ефективну взаємодію; бути лідером для колег; навчати лідерству інших, розвивати навички ефективної взаємодії, делегування; здійснювати лідерство шляхом подолання конфліктів; обирати оптимальний стиль управління та мотиваційні стратегії в роботі з колективом; генерувати продуктивні ідеї, просувати їх подальше втілення; бути відкритим до нових ідей та перспектив; застосовувати на практиці принципи відповідальності, служіння людям, ініціативності; використовувати ефективні методи виходу із стресових, конфліктних і кризових ситуацій, а також тактики розумного переконання; підвищувати ефективність команди; управляти емоційним інтелектом, тощо;

		<p><i>навички:</i> постійно рухатися вперед, приймати рішення в складних ситуаціях; домагатися поставлених завдань; бачити перспективи; встановлювати відносини співробітництва; налаштовуватися на зміни; взаємодіяти з носіями інших стилів при прийнятті рішень, їх впровадженні; формувати команду; управляти здобувачами освіти і змінами тощо;</p>
	<i>Особистісний компонент</i>	<p><i>якості особистості:</i> загальні риси лідера (система ціннісних орієнтирів і відносин до навколишнього світу й людей, емоційний інтелект, психологічна надійність, адекватна самооцінка, самосвідомість, впевненість, саморегуляція, мотивація та ін.) й специфічні риси лідера (лідерська спрямованість, лідерський потенціал, харизма, зануреність і захопаність у свою справу, відповідальність, прагнення до успіху, готовність.</p>
5.2	Ключові компетентності	<p>Ключові компетентності – загальні здібності й уміння, що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному житті і професійній діяльності, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж всього терміну міжатаестаційного періоду). Серед яких:</p> <p><i>навчальна</i> – здатність досягати результатів у наполегливому навчанні, організувати своє навчання, в тому числі через ефективне використання часу та інформації, індивідуально та в групах. Вона включає усвідомлення власних потреб у навчанні та налагодження процесу навчання, визначення доступних можливостей і вміння долати труднощі для успішного навчання. Ця компетентність передбачає як отримання, переробку та засвоєння нових знань та навичок, так і пошук та використання настанов. Навчання</p>

заради здобуття знань вимагає від особи, яка вчиться, використання попереднього досвіду навчання та життєвого досвіду для використання знань та навичок у різних середовищах: вдома, на роботі, під час здобування освіти та професійної підготовки. Мотивація та впевненість – ключові риси цієї компетенції;

громадянська – це здатність педагогічного працівника діяти як відповідальний громадянин і повною мірою брати участь у соціальному житті. Вона базується на розумінні базових ідей, пов'язаних з індивідуумами, групами, організаціями, суспільством, економікою та культурою. Включає усвідомлення цілей, цінностей та політики соціальних і політичних рухів, а також сталого розвитку, зокрема кліматичних та демографічних змін на глобальному рівні та їхніх основних причин. Критичною для цієї компетентності є здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми в суспільних інтересах, зокрема щодо сталого розвитку суспільства;

ініціативність та практичність – компетентності, які передбачають вміння особи втілювати в життя ідеї. Це включає творчість, інноваційний підхід та ризикованість, так само як і вміння планувати та організовувати проекти для досягнення цілей. Це допомагає не лише у повсякденній життєдіяльності, але й на робочому місці визначити середовище праці та використати наявні можливості, і є основою для конкретніших навичок та знань, необхідних для тих, хто ініціює чи підтримує соціальну та комерційну діяльність. Це також включає усвідомлення етичних цінностей та допомагає в ефективному управлінні;

підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного

		соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави.
5.3	Загальнопрофесійні компетентності	знання та уміння, що є загальними (спільними) для професії та дають змогу педагогічному працівнику виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими відповідної професійної кваліфікації. Представляють собою комплекс науково-предметних, світоглядно-методологічних, дидактичних і психологічних знань педагога професійної (професійно-технічної) освіти для забезпечення її якості. Окреслює професійний тезаурус, включає професійно значущі знання, уміння, настанови, ціннісні орієнтири, професійну кваліфікацію і досвід професійно-педагогічної діяльності, що уможлиблює створення оптимальних умов для загальнокультурного, морального, естетичного, мовно-мовленнєвого розвитку здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.
		<i>Нормативно-правова</i> – здатність ефективно використовувати у професійній діяльності законодавчі та інші нормативні документи органів державної влади для вирішення відповідних професійних завдань. Передбачає здатність організовувати діяльність фахівців системи освіти та/або власну професійну діяльність на основі нормативно-правових документів, вимог безпеки життєдіяльності, ринку освітніх послуг, автономії закладу / установи / організації освіти та академічної свободи тощо.
		<i>Працезохоронна</i> – інтегрована якість особистості, що визначає її здатність до збереження власного життя та життя співробітників та учнів закладу професійної (професійно-технічної) освіти у ході професійної діяльності та виявляється у здатності орієнтуватися у складних професійних ситуаціях,

		<p>умінні аналізувати потенційні небезпеки під час освітнього процесу, системних рішень з усунення небезпек.</p>
		<p><i>Цифрова</i> – це впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної педагогічної діяльності та участі у житті суспільства. Включає розвиток цифрової та інформаційної грамотності, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (зокрема, для використання в освітньому процесі), кібербезпеку та вирішення проблем</p>
		<p><i>Соціальна-психологічна</i> – це знання закономірностей поведінки, діяльності і стосунків особистостей, включених у освітньо-професійне середовище, колектив та здатність ефективно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу в системі міжособистісних відносин, правильно визначати їх особистісні особливості й емоційний стан, включає вміння орієнтуватися у соціальних ситуаціях, обирати адекватні способи спілкування й реалізувати їх у процесі взаємодії.</p>
		<p><i>Конфліктологічна компетентність</i> передбачає здатність педагога ефективно взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу, досягати консенсусу, запобігати і розв'язувати проблемні й конфліктні ситуації на засадах гуманності, толерантності, відповідальності, співпраці. Характеризується здатністю педагогічного працівника конструктивно усвідомити всі основні цінності, які взаємодіють у конфлікті, а також елементи конфлікту як цілісного об'єкта, знати всі необхідні умови, закономірності переходу одного етапу конфліктної ситуації в інший. Вона включає уміння спрогнозувати майбутню конфліктну ситуацію, конструктивно змінити ситуацію конфлікту і скористатися конфліктом</p>

		для досягнення своєї мети з урахуванням інтересів іншої сторони.
		<i>Інклюзивна компетентність</i> – це інтегральна характеристика педагога, що впливає на здатність розв’язувати професійні завдання в умовах інклюзивного підходу до освітньої діяльності. Визначається, як відповідний рівень знань і вмінь, необхідних для виконання професійних функцій в умовах інклюзивного навчання, здатність виконувати професійні функції, зважаючи на особливі потреби здобувачів освіти та інтегрувати їх у освітнє середовище закладу, створюючи умови для розвитку й саморозвитку.
5.4	Фахові компетентності	<p>компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю. Це - інтегративне особистісне утворення, що має відповідні психологічні складові, закономірності та механізми розвитку і формується під впливом певних конкретних детермінант у процесі професійної діяльності та навчання.</p> <p>Серед фахових компетентностей педагога професійної (професійно-технічної) освіти виокремлюємо такі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>андрагогічна компетентність</i> – уміння визначати освітні потреби і запити здобувачів освіти різних вікових категорій, урахувати особливості їх мотивації, процесу навчання, застосовувати технології модерації, фасилітації, супервізії, визначати результати навчання, спонукати до рефлексії; створювати оптимальні умови для навчання, вирішувати професійні проблеми і завдання з використанням знань, професійного та особистісного досвіду; опанування вміннями, навичками планування, реалізації, добору змісту, форм, методів навчання; • <i>інноваційно-дослідницька</i> – здатність інноваційно вирішувати наукові / практичні

		<p>професійні завдання; планувати, організовувати та здійснювати експериментальні дослідження щодо визначення оптимальних умов функціонування освітніх організацій, розвитку суб'єктів освітнього процесу; психологічного супроводу й підтримки інноваційних форм і методів роботи закладу освіти тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку</i> – здатність організовувати професійний саморозвиток, самонавчання, самовдосконалення і самореалізацію впродовж життя шляхом формальної, неформальної, інформальної освіти; розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості, цінності, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства тощо; • <i>управлінська</i>: характеризується умінням планувати, організовувати і контролювати професійну діяльність відповідно до сучасних вимог; володіти технологіями науково-методичного супроводу освітнього процесу в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу до цілеспрямованого руху до розвитку ключових компетентностей в умовах формальної, неформальної, інформальної освіти; створювати умови та здійснювати професійну діяльність на засадах лідерства та педагогіки партнерства; мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу до цілеспрямованого руху до спільної мети. • <i>ціннісно-світоглядна компетентність</i> – застосування на предметному рівні знань із педагогічної аксіології, що з одного боку, формують професійну і світоглядну позицію педагога професійної (професійно-технічної)
--	--	--

		<p>освіти, стиль професійно-педагогічної взаємодії, а з іншого – ціннісно-світоглядну позицію здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема оволодіння ціннісними орієнтаціями, що спрямовані на суспільно-соціальні цінності педагогічної професії (<i>загальнопедагогічні орієнтації</i>), сприяють розвитку особистості як головної педагогічної цінності, її інтелектуальних можливостей, творчих здібностей, самореалізації педагога в професійно-педагогічній діяльності (<i>особистісно-розвивальні орієнтації</i>), скеровані на предметно-викладацьку діяльність педагога (<i>предметно-діяльнісні орієнтації</i>), пов'язані з особливостями педагогічної професії (<i>професійно-прагматичні орієнтації</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>методична</i> – характеризується володінням різноманітними методами навчання, знання дидактичних методів і прийомів та вміння застосовувати їх у процесі навчання, а також знання психологічних механізмів засвоєння знань і вмінь. Проявляється через оволодіння формами, засобами, шляхами, методами та прийомами педагогічних впливів, їх ефективне використання й диференціацію; вміння застосовувати набуті теоретичні професійні знання у практичній діяльності. • <i>освітологічна</i> – здатність інтегрувати знання з сучасної педагогіки, психології та філософії, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію професійної діяльності на засадах людиноцентризму, демонструвати відповідні цінності в освітній діяльності.
--	--	---

VI ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(знання і розуміння, розвинені вміння, диспозиції (цінності, ставлення).

У результаті підвищення кваліфікації слухач має розвинути:

Програмні результати навчання

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none"> • викликів, цілей, тенденцій професійного розвитку сучасного фахівця; • формальної, неформальної та інформальної освіти як форми безперервного професійного розвитку; • ключових компетентностей для навчання впродовж життя; • періодизації професійного розвитку фахівців: періодів, рівнів, індикаторів; • психолого-фізіологічних особливостей здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти; • основ андрагогіки; • навчальних стилів і методів навчання дорослих в умовах формальної, неформальної, інформальної освіти; • знання про специфічні закономірності засвоєння знань і вмінь різновіковими суб'єктами у процесі освітньої діяльності; • сучасних теорій лідерства, командної роботи та управління; • емоційно-психологічних особливостей лідера; • характеристики основних типів лідерства, способів удосконалення власного стилю управління; • мотивації особистості, делегування повноважень, комунікації;
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> • здійснювати порівняльний аналіз ключових компетентностей для навчання впродовж життя в нормативних документах; • розвивати ключові компетентності в умовах запровадження нових Державних стандартів; • використовувати методи навчання впродовж життя, засновані на емпіричному досвіді; • організовувати професійну діяльність в системі післядипломної освіти на засадах студентоцентризму, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами безпеки життєдіяльності, фінансової автономії, вимогами інтеграції в європейський освітній простір; • управляти собою, іншими, групою; • розвивати навички ефективної взаємодії, делегування повноважень;

- здійснювати лідерство шляхом подолання конфліктів;
- обирати оптимальний стиль лідерства та мотиваційні стратегії в роботі з колективом;
- трансформації практичного життєвого досвіду для досягнення професійних цілей на засадах лідерства;
- формувати ключові компетентності, необхідні навички для підвищення особистого потенціалу, розширення професійних можливостей, соціальної інтеграції та активного громадянства;
- організовувати студентоорієнтоване навчання що передбачає: заохочення здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів освіти, включаючи надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства здобувачів освіти та адміністрації, педагогічних (науково-педагогічних) та інших працівників закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- формувати у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»;
- упевнено, критично й відповідально використовувати та взаємодіяти із цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності та участі в житті суспільства;
- створювати цифровий контент (зокрема програмування), використовувати цифрові технології для підтримки творчості, активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими людьми для досягнення особистих, соціальних цілей тощо;
- створювати безпечне та інклюзивне освітнє середовище;
- забезпечувати додаткову підтримку в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами.

Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none"> • морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей); • соціально-політичні (культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, солідарність, відповідальність); • готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток, прагнення до успіху; • зануреність і відданість своїй справі; • рефлексія професійного розвитку.
---	--

6.1 ЗМІСТ І НАВЧАЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.

1. *Форми, технології і методи навчання*

Форми організації освітнього процесу за вибором професорсько-викладацького складу: лекція, семінарське заняття, тематична дискусія, самостійна робота; дистанційна лекція, відеолекція, мультимедіалекція, вебінар, дистанційне консультування, відеоконференція, чат-заняття, форум, Інтернет-заняття тощо.

Технології навчання: інтерактивні, адаптивні, акмеологічні практикуми, аналіз ситуацій або case-метод, тренінги (сенситивні, акмеологічні, аутопсихологічні, комунікативні, корпоративні, тренінги лідерства, культури мовлення, креативних якостей та ін.), ігротехнології професійного розвитку, зокрема імітаційні, ділові, організаційно-діяльнісні, рольові, ситуаційно-рольові, практичні і семінарські заняття, тематичні дискусії та ін.

Методи навчання: проблемний виклад навчального матеріалу, сугестивний метод, метод укрупнених блочних одиниць, використання цифрових технологій, дослідницький метод тощо.

Методи оцінювання: диференційований залік з оцінкою, участь в інформаційному, практичному й контрольному блоках ОПП.

Методичне забезпечення: інтерактивні комплекси навчально- і науково-методичного забезпечення курсів підвищення кваліфікації, електронна бібліотека, методичні рекомендації тощо.

Форми роботи викладача такі:

- організація і проведення аудиторних і позааудиторних занять;
- розгляд освітнього матеріалу змістових модулів на лекціях, інтерактивних, актуалізованих лекціях та тренінгових, семінарських, тематичних заняттях, тематичних зустрічах, Інтернет-заняттях;
- консультування слухачів;

- організація і проведення захисту випускної творчої роботи тощо.

Форми роботи слухача такі:

- проведення поточного самодіагностування у Віртуальній кафедрі андрагогіки для виявлення індивідуально-особистісних і професійних настанов, рівня професійної компетентності, набутих компетенцій, самомотивації професійного розвитку;
- розроблення індивідуальної освітньої траєкторії на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації;
- опрацювання навчального матеріалу на основі комплексу навчально-методичних матеріалів, додаткової електронної бібліотеки, завдань для самостійної та індивідуальної роботи;
- ознайомлення з бібліотечними фондами (електронною бібліотекою програми ПК);
- використання Інтернету з навчальною метою (пошук і аналіз інформації, робота в чаті, форумі, робота з електронною поштою через веб-інтерфейс, отримання пошти, створення і відправка листів, робота з відкритою мережею);
- участь слухача курсів в Інтернет-заняттях, Інтернет-консультаціях.

2. Вибірковий складник програми

Наповнення змісту Програми складають змістові модулі (базові та варіативні компоненти), які забезпечують підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до рівня сформованості лідерської та професійних компетентностей, що потребують оновлення, вдосконалення та розвитку, а також професійно-особистісного зростання фахівців.

Комбінація та співвідношення структурних компонентів модулів моделі підвищення кваліфікації визначається рівнем сформованості лідерської компетентності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О. Реалізація академічної свободи педагогічного працівника в сучасних умовах визначає його можливості самостійно або за рекомендацією управлінської ланки закладу освіти формувати запит щодо її змісту. Поряд із зазначеним, доцільною може бути пропозиція визначення зазначеного показника засобами тестування фахівцями закладу освіти.

Метою вибіркового складника є диференційоване задоволення особистісно-професійних потреб та інтересів слухачів у контексті розвитку / набуття ними компетентностей. Це передбачає вирішення наступних *завдань*:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь педагогічної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і запитів педагогічних працівників;

- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення, що забезпечується можливістю вибору змісту навчання слухачами відповідно до їхніх потреб і запитів;
- сприяння особистісному розвитку педагогічних працівників на засадах компетентнісного підходу.

3. Зміст програми за модулями

<i>Назва модуля</i>	<i>Години / кредити ЄКТС</i>	<i>Розвиток ключових, інтегрованих, загальнопрофесійних і фахових компетентностей</i>
Нормативно-правові засади управлінської діяльності керівника закладу професійної освіти	30/1	нормативно-правова, працезохоронна, громадянська
Менеджмент і лідерство в освіті дорослих	60/2	управлінська, лідерська, андрагогічна
Психологія професійної діяльності керівника закладу професійної освіти	30/1	соціальна-психологічна, конфліктологічна, ціннісно-світоглядна
Організація освітнього простору закладу професійної освіти	30/1	навчальна, компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку, інклюзивна
Науково-методичний менеджмент освітніх інновацій	30/1	освітологічна, інноваційна, методична, дослідницька
Цифрові технології в діяльності керівника закладу професійної освіти	30/1	цифрова

Модуль 1. Нормативно-правові засади управлінської діяльності керівника закладу професійної освіти

Мета модуля: розвиток нормативно-правової та працезохоронної компетентності з урахуванням змін та перспектив змін нормативних та законодавчих актів України в галузі освіти. *Завдання:* поглиблення знань керівників щодо основних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність педагогічних працівників закладів професійної освіти, вдосконалення їх знань щодо основних нормативно-правових актів з охорони праці та БЖД; розвиток навичок роботи з нормативно-правовими актами та документами в управлінській діяльності.

Зміст модуля: Правові засади реалізації управлінських функцій керівником закладу професійної освіти. Роль і місце керівника закладу освіти в реалізації законодавства про освіту. Функціональні обов'язки, контракти та посадові інструкції керівників закладу освіти. Структура управління закладом освіти.

Вплив процесів європейської та світової інтеграції на законодавче забезпечення розвитку професійної освіти України. Національна рамка кваліфікацій. Управління закладом професійної освіти. Сучасні підходи до професійного самовдосконалення керівника. Законодавче та нормативно-правове забезпечення діяльності закладів П(ПТ)О. Перспективи розвитку та законодавче забезпечення професійної освіти. Закони України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Основні напрями інноваційного розвитку закладів П(ПТ)О. Керівник закладу професійної (професійно-технічної) освіти

Трудові відносини в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Законодавчі акти, які регулюють діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Локальні нормативні акти, їх види та значення. Трудовий та колективний договори в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Трудовий розпорядок та стягнення за порушення трудової дисципліни.

Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці. Основні державні законодавчі, міжгалузеві та галузеві нормативні акти з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Управління охороною праці та система управління охороною праці. Безпека життєдіяльності. Безпека життєдіяльності як категорія. Основні функції БЖД. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Система управління безпекою життєдіяльності в Україні.

Модуль 2. Менеджмент і лідерство в освіті дорослих

Мета модуля: формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності. Досягнення мети передбачає розв'язання *основних завдань:* оволодіння основними поняттями й концепціями теорії лідерства; визначати переваги та загрози різних типів лідерської поведінки при роботі в команді; формування системного уявлення про лідерство та менеджмент в професійній діяльності.

Зміст модуля: Визначення лідерських рис у рамках управлінської парадигми. Дослідження характерних особливостей лідерів. Поняття стилю в лідерстві та управлінні. Авторитарний, демократичний та ліберальний стилі. *Ситуативні теорії лідерства.* Дослідження ефективності лідерства в певних ситуаціях. *Ситуативні теорії лідерства.* Ситуативні змінні впливають на результати роботи лідера. Ефективний лідер повинен володіти діагностичними

навичками й демонструвати гнучкість поведінки. *Теорії функціонального лідерства*. Формулюючи основні положення концепції функціонального лідерства, необхідно врахувати досягнення наук про значення лідерства, лідера та його особистісних рис і якостей, поведінки, яка б відповідала ситуації, завданням групи, організації для досягнення її ефективності. *Ціннісні теорії лідерства*. Категорія «цінність». Парадигма цінностей. Класифікація лідерства на основі парадигми цінностей. Архетипи лідерів. Функціональна типологія ціннісного лідерства. Ціннісні теорії лідерства. Ціннісний аспект сучасних концепцій лідерства. Лідерство притаманне всім організаційним рівням, стає додатковим чинником досягнення спільної мети.

Ідентифікація переваг, що надає *лідерська поведінка у професійній діяльності*. Здатність до ідентифікації різних чинників, що обумовлюють виникнення лідерського впливу. Використання джерела влади у міжособистісній взаємодії. Здатність до визначення та вирішення проблем, пов'язаних з розвитком малої групи. Адекватні форми створення іміджу та розуміння особливості партнерів по взаємодії. Ідентифікація групових потреб та їх опосередкування груповими цілями. Формування та підтримання довгострокових партнерських стосунків. Володіння технологіями та методами здійснення результативних ділових контактів. Обирання методів переконання в залежності від особливостей ситуації ділового спілкування. Здатність до проведення результативних ділових переговорів. Володіння методами та інструментами підготовки і проведення бізнес-презентацій та інструментами підготовки та здійснення публічних виступів.

Влада, лідерство та відповідальність. Технології лідерства та командної роботи. Розвиток лідерської компетентності керівних кадрів закладів професійної освіти в умовах сталого розвитку. Лідерство змін та організаційна культура менеджера освіти. Лідер як провідник реформ. Нові механізми забезпечення якості професійної освіти шляхом формування креативності та лідерських якостей у педагогічних працівників.

Модуль 3. Психологія професійної діяльності керівника закладу професійної освіти

Мета модуля: розвинути у слухачів операційно-діяльнісний компонент лідерської компетентності як систему організаційних і комунікативних умінь, які забезпечують здатність керівника інтегрувати діяльність групи як єдиної команди та його здатність до застосування лідерських знань та вмінь управлінської діяльності в освітньому середовищі.

Зміст модуля: Сутність лідерського потенціалу. Модель формування професійно значущих психолого-педагогічних і управлінських якостей керівних

кадрів закладів П(ПТ)О. Особливості розвитку лідерського потенціалу педагогічних працівників в умовах інформаційного суспільства. Лідерський потенціал як важлива складова управлінської культури освітян. Технологія формування управлінських умінь і навичок як складових лідерського потенціалу. Теоретико-методологічні аспекти проблеми особистісно-професійного розвитку та самовдосконалення. Психологічні засади становлення лідерського потенціалу особистості. Перевірка ефективності психолого-педагогічних умов розвитку лідерського потенціалу в умовах професійного навчання. Емоційний інтелект як домінанта успішності харизматичного лідера. Філософське осмислення феномену лідерського потенціалу та його діагностування. Рівень сформованості лідерського потенціалу у педагогічних працівників закладів П(ПТ)О.

Психологічні засади лідерського потенціалу керівника закладу професійної освіти. Комунікативний менеджмент у діяльності педагога професійної освіти. Технології запобігання та розв'язання конфліктів учасників освітнього процесу

Модуль 4. Організація освітнього простору закладу професійної освіти

Мета модуля: розвиток загальних і спеціальних компетентностей діяльності керівника з організації освітнього простору: педагогічної, навчально-виробничої, освітньо-експертної роботи. Розвинути професіонала, здатного комплексно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, застосовувати сучасні технології та методи управління.

Зміст модуля: *Організація процесу навчання*, його сучасні форми, методи, засоби. Теоретичні і практичні проблеми у професійній діяльності з метою організації освітнього простору, розвитку особистого досвіду та майстерності. Рішення щодо стратегії розвитку й умов ефективної організації роботи закладу освіти. Системне наукове, критичне мислення планування професійних дій, використання ефективних технологій управління освітніми системами, процедур оцінювання якості й експертизи освітніх систем. *Вимоги, методи моніторингу та види оцінювання якості освіти*, у тому числі й інклюзивної. Процесуальний компонент освітнього процесу – форми, методи, засоби навчальної та позанавчальної діяльності зі здобувачами освіти, потенційні можливості їх персонального освітнього простору, інформаційно-комунікаційних технологій.

Проектна діяльність у системі професійної (професійно-технічної) освіти. Проектування, аналіз і оцінка результатів освітнього процесу відповідно до цілей, завдань закладу професійної освіти. Дуальна форма навчання як складова соціального партнерства у ЗП(ПТ)О. Організація взаємодії у закладі освіти в контексті Теорії поколінь.

Модуль 5. Науково-методичний менеджмент освітніх інновацій

Мета модуля: розвиток та удосконалення науково-методичної та фахової компетентності слухачів, сприяння формуванню готовності до інноваційної діяльності в сучасних умовах освіти. *Завдання:* поглиблення та систематизація комплексу організаційно-методичних умінь слухачів, спрямованих на впровадження освітніх інновацій у професійно-практичну та теоретичну підготовку.

Зміст модуля: Сутність науково-методичного менеджменту освітніх інновацій як пріоритетного напрямку науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогічних працівників у системі професійної освіти. Теоретико-методологічні засади інноваційної освітньої діяльності. Професійно-значущі характеристики керівника-інноватора, показники сформованості рівня інноваційної культури. Пріоритетні завдання, етапи, напрями, шляхи реалізації науково-методичного менеджменту освітніх інновацій в умовах реформування професійної освіти.

Сучасні освітні практики в освітньому процесі. Технологізація освітнього процесу. Технологія проблемного навчання. Технології моделювання професійної діяльності. Проектна технологія навчання. Інтегративно-модульна технологія навчання. Інтерактивні технології навчання. Кейс-технологія і методика її реалізації. Сучасні освітні практики у поза аудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О. Реалізація сучасних освітніх практик у процес виробничого навчання.

Науково-методичний супровід професійного розвитку фахівців в умовах безперервної освіти. Інновації і нові тренди на ринку праці.

Модуль 6. Цифрові технології в діяльності керівника закладу професійної освіти

Мета модуля: розвиток цифрової компетентності керівників закладів професійної освіти шляхом підвищення обізнаності про основні поняття захисту інформації та інтелектуальної власності, набуття навичок, необхідних для забезпечення охорони, використання та захисту інформації та прав інтелектуальної власності, формування, закріплення, вдосконалення та систематизація знань, вмінь та навичок старших майстрів щодо використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Зміст модуля: Цифрові технології в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. E-LEARNING В Україні. Основні види електронних освітніх ресурсів. Функціональна класифікація ЕОР. Вимоги до ЕОР. Дотримання

законодавства України щодо захисту авторських прав. Засади функціонування е-платформ. Функціональне призначення та інформаційне наповнення освітніх платформ. Створення спільного цифрового середовища для проекту. Голосові та відео чати. Календар для візуалізації строків та етапів реалізації. Блог, як засіб масової комунікації. Доповнена та віртуальна реальність, гейміфікація в освіті. Інструменти візуалізації даних: 3d моделювання, дизайн інфографіки, інтелект-карти, таймлайни в освіті, QR-коди, хмари слів. Комп'ютерні технології в освітніх вимірюваннях. Загальні питання комп'ютерного тестування. Цифрові книги. Сутність та переваги застосування електронного підручника. Створення електронних робочих зошитів. Модель використання соціальних мереж. Стратегія спільного навчання, співпраці в соціальних мережах. Безпека в соціальних мережах. Захист персональних даних. Забезпечення інформаційної безпеки держави, організації, особистості.

6.2 Навчальний план програми (назва модуля і тем, кількість годин).

1. План освітнього процесу підвищення кваліфікації

Назва модуля	Загальна кількість годин	Обсяг аудиторних годин	Обсяг самостійної роботи (год.)
Модуль 1. Нормативно-правові засади управлінської діяльності керівника закладу професійної освіти	30	20	10
Модуль 2. Менеджмент і лідерство в освіті дорослих	60	40	20
Модуль 3. Психологія професійної діяльності керівника закладу професійної освіти	30	20	10
Модуль 4. Організація освітнього простору закладу професійної освіти	30	20	10
Модуль 5. Науково-методичний менеджмент освітніх інновацій	30	20	10
Модуль 6. Цифрові технології в діяльності керівника закладу професійної освіти	30	20	10
Усього	210	140	70

КЛЮЧОВІ СЛОВА

Академічна мобільність у професійній (професійно-технічній) освіті – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити дослідницьку (мистецьку, спортивну) діяльність в іншому закладі освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.

Атестація здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти – установлення відповідності результатів навчання здобувачів професійної (професійно-технічної) вимогам освітньо-професійної програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Безперервний професійний розвиток – це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності.

Дистанційна форма навчання передбачає опосередковану взаємодію віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі (е-платформа), яке функціонує з використанням сучасних психолого-педагогічних, андрагогічних та цифрових технологій. Особливості організації підвищення кваліфікації слухачів за дистанційною формою навчання визначаються окремим положенням.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям (Закон України «Про освіту»).

Інноваційна діяльність у сфері професійної (професійно-технічної) освіти – діяльність закладу професійної (професійно-технічної) освіти, спрямована на створення або вдосконалення конкурентоздатних технологій, у тому числі інформаційних, продукції або послуг; трансформація наукових досліджень і розробок у практичну діяльність, новий підхід до надання освітніх послуг, їх адаптація до потреб ринку праці та суспільства; застосування рішень

організаційно-технічного, виробничого, адміністративного або іншого характеру, що істотно поліпшують якість виробництва та/або соціальної сфери.

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (Закон України «Про освіту»).

Ключові компетентності необхідні для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства, розвиваються в процесі навчання протягом усього життя, починаючи з раннього дитинства шляхом формального, неформального та інформального навчання.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (Закон України «Про освіту»).

Контрольні заходи – обов'язкова форма організації освітнього процесу, їх основою є педагогічний контроль, суть якого полягає в одержанні інформації щодо результатів освітньої діяльності слухачів.

Кредит – обсяг змісту підвищення кваліфікації, який (з урахуванням нормативних термінів опанування окремих навчальних елементів і психофізіологічних норм засвоєння змісту навчання та за умови використання оптимальних форм, методів і засобів навчання) може бути засвоєний слухачем курсів підвищення кваліфікації за 30 академічних годин. Назване значення є сумарною кількістю годин аудиторної і самостійної роботи слухача на тиждень.

Лідерська компетентність – здатність реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління, набувати професійного досвіду та досвіду лідерства як певних соціальних стосунків між членами групи, бути лідером. Вона є інтегрованою якістю особистості, яка складається із таких структурних компонентів: когнітивного (знання), операційно-діяльнісного (уміння та навички) та особистісного (якості особистості, загальні та специфічні риси лідера). Лідерська компетентність виступає основою успішної діяльності сучасного фахівця у колективі, забезпечує професійну успішність особистості та прагнення до постійного саморозвитку і навчання.

Навчальний модуль – логічно-самостійний блок змісту підвищення кваліфікації, який забезпечує розвиток базової або посадово-функціональної компетентності слухача курсів підвищення кваліфікації. Структурними складовими навчального модуля є змістові модулі (ЗМ). У традиційній

предметній системі навчання аналогом навчального модуля є блок споріднених навчальних дисциплін (навчальних предметів).

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Нормативний змістовий модуль – логічно самостійний блок змісту підвищення кваліфікації, який забезпечує розвиток однієї або декількох складових певної базової або посадово-функціональної компетентності слухача курсів підвищення кваліфікації. Опанування кожного нормативного змістового модуля є обов'язковим для всіх слухачів відповідного напрямку підвищення кваліфікації.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації – це система освітніх компонентів, що визначає вимоги до рівня освіти педагогічних працівників закладів професійної(професійно-технічної) освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік та логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для успішного виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання у формі набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань. Розроблення ОПП відбувається з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей замовників освітніх послуг. Ґрунтується на виборі видів, форм, темпу, методів і засобів навчання впродовж усього андрагогічного циклу.

Педагогічний контроль – обов'язковий компонент підвищення кваліфікації, який реалізується з метою забезпечення зворотного зв'язку із слухачами, визначення рівня розвиненості їх професійної компетентності в результаті підвищення кваліфікації за відповідним напрямом. Зміст, форми та методи педагогічного контролю упорядковуються згідно з профілем професійної компетентності на основі професійної програми підвищення кваліфікації за відповідним напрямом.

Підвищення кваліфікації – важливий чинник безперервної освіти дорослих, складник формальної і неформальної професійної освіти, організована форма навчання дорослих. *Метою підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти* є підготовка інноваційного педагога професійної освіти відповідно до державної освітньої політики, з урахуванням суспільних викликів, роботодавців та ключових стейкхолдерів, який поєднує у своїй професійній діяльності теоретичну та практичну

підготовки, має сформовані ключові, професійні та загальнопрофесійні компетентності, готовий конкурувати і бути активним суб'єктом на ринку праці.

Підсумковий контроль проводиться з метою визначення успішності підвищення кваліфікації слухачів у вигляді захисту випускної роботи з оцінкою «зараховано» або «не зараховано». Для слухачів підвищення кваліфікації, які навчаються за очною формою навчання цей контроль здійснюється у формі заліку з оцінкою «зараховано» або «не зараховано».

Профіль компетентності – перелік ознак, які характеризують особливості компетентності та визначають кваліфікаційні вимоги до особи, яка займає відповідну посаду чи є представником відповідної професії.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (Закон України «Про освіту»).

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом професійної (професійно-технічної) освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну програму підготовки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти – сукупність вимог до змісту професійної (професійно-технічної) освіти, рівня професійної кваліфікації випускників професійних (професійно-технічних) навчальних закладів, основних обов'язкових засобів навчання та освітнього рівня вступників до зазначених закладів.

Студентоорієнтоване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, включаючи надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти та адміністрації, педагогічних (науково-педагогічних) та інших працівників закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість професійної (професійно-технічної) освіти – відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам професійної (професійно-технічної) освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації ґрунтується на ідеях і положеннях *міжнародних документів* із проблем розвитку освіти дорослих в умовах глобалізації та європейської інтеграції, також *загальнодержавних документів*, що становлять нормативно-правову базу післядипломної педагогічної освіти.

На Європейському рівні (у галузі освіти):

1. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: довідник користувача /пер. з англ., за ред. д.т.н., проф. Ю.М. Рашкевича та д.пед.н., доц. Ж.В. Таланової. Львів: Вид-во «Львівська політехніка». 2015.- 106с.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): /Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015. URL : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
3. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL : <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

На загальнодержавному рівні (у галузі освіти):

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
3. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання/ пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича. Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. 80 с.

4. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ., за ред. д.т.н., проф. Ю.М. Рашкевича та д.пед.н., доц. Ж.В.Таланової. Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2015. 106 с.
5. Про освіту. Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017р. Голос України. 2017. № 178-179.
6. Про вищу освіту. Закон України № 1556-VII від 1 липня 2014 року. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Про професійний розвиток працівника. Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI {Із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5067-VI від 05.07.2012](#), ВВР, 2013, № 24, ст. 243}. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>
8. Про інноваційну діяльність. Закон України . Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). 2002. № 36. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
9. Про професійно-технічну освіту. Закон України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>.
10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 / розроб. : М. Гаврицька та ін.. К. : Соцінформ, 2010. 746 с.
11. Національна рамка кваліфікацій : Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
12. ГСВОУ - 07. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма підготовки за спеціальністю ”Педагогічна освіта”. Засоби діагностики якості вищої освіти за спеціальністю “Педагогічна освіта”;
13. ДК 003:2010. Національний класифікатор України. Класифікатор професій;
14. Європейська рамка кваліфікацій навчання впродовж життя (ЄРК);
15. Положення про професійно-технічний навчальний заклад (затверджене постановою Кабінету міністрів України від 5 серпня 1998 року, №1240, із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року, № 783, від 13 березня 2013 року, № 180, від 26 червня 2013 року, № 505);
16. Порядок надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики (затверджене постановою Кабінету міністрів України 7 червня 1999 року, № 992 із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету міністрів від 27 серпня 2010 року, № 770, від 26 червня 2013 року, № 503);

17. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 7 листопада 2000 року, № 522 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 30 листопада 2012 року, № 1352);
18. Положення про методичну роботу в професійно-технічному навчальному закладі (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 12 грудня 2000 року, № 582);
19. Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 30 травня 2006 року, № 419 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки від 05 серпня 2008 року № 731, від 10 листопада 2008 року № 1019);
20. Постанова Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.19 р. «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»
21. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України; від 25.04.2013 № 466.
22. Положення про організацію навчального процесу у Державному вищому навчальному закладі «Університет менеджменту освіти» Академії педагогічних наук України (затверджено Вченою радою ДЗВО «УМО» від 18 листопада 2015 р., протокол № 8);
23. Порядок працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням (затверджено постановою Кабінету Міністрів України 27 серпня 2010 року, № 784);
24. Типове положення про атестацію педагогічних працівників (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 6 жовтня 2010 року, № 930 із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 грудня 2011 року, № 1473, від 08 серпня 2013 року, № 1135).
25. Положення про Всеукраїнський конкурс інноваційних технологій у сфері професійно-технічної освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 26 квітня 2013 року, № 471);
26. Типові правила прийому до професійно-технічних навчальних закладів України (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 14 травня 2013 року, № 499, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 09 квітня 2014 року, № 344);
27. Методика розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2013 року, № 511);
28. Перелік державних соціальних стандартів у сфері освіти (затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України 12 червня 2013 року, № 499-р);

29. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (затверджено указом Президента України 25 червня 2013 року, № 344/2013).
30. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013 від 25.06.2012)
31. Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017-2021 роки (додаток до Постанови Кабміну від 28.12.2016, №1056).
32. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2013 року, № 1176).

На Університетському рівні:

1. Положення про організацію освітнього процесу у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (затверджене вченою радою ДВНЗ «УМО» 18 листопада 2015 р., протокол № 8).
2. Положення про куратора-тьютора навчальної групи слухачів курсів підвищення кваліфікації за заочною, дистанційною та очно-дистанційною формами навчання (затверджене наказом ректора ДЗВО «Університет менеджменту освіти» від 24 грудня 2015 р. № 01-01/515 та ін.
3. *Також ураховані* «Положення про форми навчально-методичної документації для забезпечення освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (2015); Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України. - НАПН України, ДЗВО «Ун-т менедж. освіти» (2016); «Кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності педагогічних працівників», професійно-кваліфікаційні характеристики (ПКХ) на основі компетентнісного підходу, освітньо-кваліфікаційні характеристики педагогічних та керівних кадрів, обґрунтовані в Національній рамці кваліфікацій.

На інститутському рівні:

1. Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (схвалено Вченою радою БІНПО, від 27 листопада 2019 року протокол № 5).
2. Положення про випускну роботу (схвалено Вченою радою БІНПО, протокол №1 від 18.02.2020).

